

Perussopimusmuutos jäsenkuntien käsittelyyn Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian hallintomallista

KH 19.05.2025 § 186
6048/00.04.01/2025

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Jukka Kujala, 040 132 0403

Lappian uudessa strategiassa yhtenä keskeisenä painopisteenä on vastuullinen Lappia. Vastuullisuus tarkoittaa muun muassa ympäristövaikutuksien, sosiaalisten vaikutuksien sekä talouden ja hyvän hallinnon tarkastelua. Toimenpiteitä muotoiltaessa tulevaan on samalla huolehdittava kestävästä tasapainosta vastuullisuuden osa-alueilla.

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian yhtymävaltuuston on hyväksynyt kestävä talouden ohjelman. Kestävä talouden ohjelman valmistelu käynnistettiin, koska Lappian käyttötalous on alijäämäinen, Suomen hallitus toteutti 120Me:n leikkaukset ammatilliseen koulutukseen vuodelle 2025 sekä eduskunta hyväksyi uuden rahoitusmallin ammatilliseen koulutukseen, joka ennakkotiedon ei lisää Lappian rahoitusta.

Yhtymävaltuuston vahvistaman kestävä talouden linjauksissa yhtenä tarkasteltavana näkökulmana on hallintomalli. Käytännössä tämä tarkoittaa yhtymävaltuustomallin ja yhtymäkokousmallin välillä tehtävää valintaa. Hallintomalli määritellään perussopimuksessa. Yhtymäkokousmallin etuna voidaan sekä Lappian että jäsenkunnan kannalta pitää Lappian asioiden säännöllistä käsittelyä omistajakunnassa ja omistajaohjauksen tiivistymistä. Jokaiseen kokoukseen valitaan erikseen edustaja omistajakunnassa ja hänelle annetaan suoraan omistajan näkemys edistettäväksi Lappiassa kulloinkin käsiteltäväksi tulevaan asiaan.

Muutoksella haetaan muutoskyvykkyyttä ja joustavaa toimintamallia muuttuvaan toimintaympäristöön. Toimintaympäristön muutokset ovat nopeita ja omistajan edustus kriittisillä paikoilla voidaan varmistaa parhaalla osaamisella käsiteltävän asian mukaan. Malli tuo Lappian lähemmäs omistajia ja omistajat lähemmäs Lappiaa. Yhtymäkokousmalliin siirryttäessä yhtymähallituksen kokoa kasvatettaisiin siten, että kaikilla jäsenkunnilla on edustus yhtymähallituksessa. Tämän voi arvioida vahvistavan Lappian omistajien yhtenäisyyttä ja vahvistavan pienten kuntien rooli yhtymähallituksessa.

Jäsenkunnilta pyydettiin tammikuussa 2025 alustava kannanotto hallintomallin muutoksesta ja kaikki jäsenkunnat näkivät lausunnoissaan muutoksen mahdolliseksi. Yhtymäkokousmallista on lisäksi keskusteltu jäsenkuntakierroksella syksyllä 2024, omistajakokouksessa 31.1.2025, jäsenkuntien tapaamisissa maaliskuussa 2025, omistajien johtajien tapaamisessa 16.4.2025 ja uudelleen omistajakokouksessa 24.4.2025. Lappian yhtymähallitus on kokouksessaan 29.4.2025 käsitellyt omistajakokouksien keskustelujen pohjalta valmisteltua perussopimusmuutosta ja paikkajako-, omistus- ja vastuunjakolaskelmia. Omistajakunnat päättävät perussopimuksen muutoksesta omalta osaltaan.

Perussopimusmuutoksen valmistelun lähtökohtana on näiden keskustelujen pohjalta ollut:

- Yhtymäkokouksessa olisi yksi edustaja per jäsenkunta ja edustajalle äänimäärä määräytyy samalla tavalla kuin jäsenkunnan yhteenlaskettu äänimäärä nykyisessä yhtymävaltuustossa. Eli valtasuhteet pysyisivät muutoksessa ennallaan.
- Yhtymähallitukseen lisätään yksi paikka siten, että jokaisella jäsenkunnalla on edustus yhtymähallituksessa.
- Keskusteluun on nostettu myös perussopimuksen 19§ koskien toiminnanaikaista vastuunjakoja pienempien kuntien kesken. Kytkeytyen yhtymähallituksen muutokseen voidaan esityksestä tunnistaa yhtäläisyys Kemi ja Tornion vastuunjaon tasaukseen yhtymähallituksen paikkajaon mukaisesti.

Perussopimuksen 35§:n mukaan Perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Muutoksen voimaantulosta on käyty keskustelua ja pohja-ajatuksena olisi voimaantulo 1.1.2026 alkaen.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy muutetun Kemi-Tornionlaakson Koulutuskuntayhtymä Lappian perussopimuksen, siten, että perussopimus tulee voimaan viimeistään 1.1.2026.
	Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle, että se hyväksyy muutetun Kemi-Torniolaakson Koulutuskuntayhtymä Lappian perussopimuksen muilta osin poisluettuna siirtymisen yhtymävaltuusto mallista yhtymäkokous malliin ja että perussopimus tulee voimaan aikaisintaan 1.1.2026.
